

SOME CONSIDERATIONS ON THE ACHIEVEMENTS AND FAILURES OF ROMANIAN DEMOCRACY

Iulian PÎNIȘOARĂ

Lecturer PhD, “Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu

Abstract: *Although almost forty years have passed since the overthrow of the dictator Nicolae Ceaușescu, Romania has failed to develop an effective and democratic model of political organization. In fact, it has not even managed to distance itself from the realities of the former communist regime. There is virtually no area that has undergone a coherent process of reform during this by no means negligible period of time.*

After the Soviet Union, Romania was the country most profoundly influenced by the communist regime, despite the fact that it represented the least favorable “environment” for the establishment of such a regime. Moreover, it was the only country in which the overthrow of the communist regime resulted in bloodshed, with deaths and injuries. The hunger, cold, and darkness of the 1980s, as well as the violent manner in which the Ceaușescu regime came to an end, might have led many to believe that Romanians would distance themselves from communism as quickly as possible.

In reality, the opposite occurred. Once again, Romania was, alongside Russia (the successor to the Soviet Union), the only country in which the new institutional, political, economic, and social model represented merely an adaptation of communism to the post-December 1989 period¹.

Keywords: *Democracy, elections, political party, parliament*

**Contact details
of the
author(s):** iuliandepinisoara@yahoo.com

¹ Despre asemănarea între România comunistă și cea care i-a succedat, a se vedea Lucian Boia, *Strania istorie a comunismului românesc (și nefericitele ei consecințe)*, Editura Humanitas, București, 2016.

INTRODUCERE

Cel puțin din punct de vedere teoretic, orice țară poate deveni o democrație. Condițiile sunt destul de ușor de îndeplinit. Un stat democratic presupune o reglementare predictibilă și coerentă a procedurilor electorale, alegeri libere, corecte, competitive, un Parlament titular al funcției legislative și al celei de control, un guvern responsabil în fața adunării parlamentare, la care sa adaugă partidele politice și grupurile de interese.² O “mână” de reguli care nu par a fi chiar imposibil de respectat și obținem o democrație veritabilă și nu una “originală”, așa cum perora Ion Iliescu.³

Complicațiile încep atunci când trebuie adoptate legile prin care să fie garantată respectarea acestor condiții. România a avut, încă de la apariția sa ca stat european, o reală problemă în procesul de reglementare. În perioada domniei lui Alexandru Ioan Cuza și în primii ani ai domniei lui Carol I România a avut multe domenii afectate de un vid de reglementare, fenomen specific oricărui stat aflat la începutul construcției sale instituționale. Un alt neajuns al activității de legiferare a fost spiritul imitativ al acesteia. În anii monarhiei România a imitat legislația occidentală, în special franceză, în timp ce în perioada comunistă modelul a fost reprezentat de legislația sovietică, începând cu cea constituțională. Sigur că nu se poate reproșa spiritul imitativ. Datorită întârzierii sale România era obligată să țină seama de experiențele politice și instituționale ale statelor dezvoltate din lumea occidentală. Este un adevăr ce nu poate fi contestat. Însă lipsa interesului pentru a-și adapta legislația “de împrumut” la realitățile românești face ca legiferarea să nu aibă o eficiență prea mare. Aceasta este hiba pe care o reproșa inclusiv Titu Maiorescu procesului de legiferare din România în celebrul său articol *În contra direcției de astăzi în cultura română*, publicat în anul 1868 în revista *Convorbiri literare*.⁴ Maiorescu a fost una dintre puținele voci critice la adresa Constituției din 1866, alături de cea a domnitorului Carol I. În general oamenii politici și istoricii au lăudat “virtuțile” primului act fundamental dezbătut și adoptat de către un Parlament ales de către români, având ca sursă de inspirație Constituția Belgiei din 1831, fără a ține seama de faptul că România de la 1866 nu avea mai nimic în comun cu Belgia de la 1831. O țară a cărei economie se baza în proporție covârșitoare pe agricultură și a cărei populație era în cea mai mare măsură concentrată în mediul rural nu se putea guverna în mod eficient după legi preluate de la o țară a cărei legislație era adoptată de reprezentanții unei națiuni a cărei economie se baza în principal pe comerț, cu un procent semnificativ de populație urbană, beneficiară a unui alt nivel de instrucție și de educație politică. Extrem de semnificativ, din perspectiva instrucției, este faptul că la până la 1800 populația Belgiei ajunsese deja la o rată de alfabetizare de peste 50%⁵ în timp ce pentru principatele române procentul populației alfabetizate nu putea depăși 10%. Imitația legislativă a continuat și după decembrie 1989, inclusiv la nivel constituțional, de data aceasta reperul fiind reprezentat de Constituția Franței din 1958. Și de această dată reperul a fost urmat fără a fi însă și adaptat la specificul societății românești marcată masiv de cele patru decenii de regim comunist.

O primă condiție pentru existența unui regim democratic este reprezentată de necesitatea unei reglementări coerente și predictibile în materie electorală, care să aibă ca prioritate reflectarea cât mai fidelă a opțiunilor electoratului și nu interesele unuia sau unora dintre partidele politice.

Una dintre posibilele reforme ce ar putea fi aduse legislației electorale din România este cea privitoare la sistemul de vot. Actualul sistem de vot și-a dovedit ineficiența. Felul în care votează românii este unul dintre motivele pentru care pregătirea profesională și calitatea intelectuală a

² Leonardo Morlino, *Democrație și democratizări*, Editura Institutul European, Iași 2015, p. 25

³ Lucian Boia, *op. cit.*, p. 195.

⁴ Titu Maiorescu, *Critice, vol. I*, Editura Minerva, București, 2008, pp. 135-147.

⁵ Oded Galor, *Călătoria civilizației umane. Cum poate specia noastră supraviețui și prospera*, Editura Litera, București, 2022, p. 58.

membrilor Parlamentului României este, aproape sigur, la cel mai scăzut nivel din istorie, neluând în calcul perioada comunistă. Adoptarea unui sistem electoral bazat pe votul unic transferabil (VUT)⁶ ar avantaja electoratul care, deși constrâns de lista oferită de partidul politic are posibilitatea de a ordona candidații propuși de partid în funcție de propriile sale preferințe. Numai că o astfel de modificare legislativă ar fi extrem de ușor de anihilat, partidele având opțiunea de a propune, pe lângă candidații pe care dorește să-i promoveze, candidați fără notorietate, experiență, expunere ori susținere în rândul activiștilor partidului respectiv. Mai mult decât atât, sistemul cu vot unic transferabil este o variație a sistemelor electorale cu reprezentare proporțională care au ca principal inconvenient predispoziția spre formarea de coaliții de partide. Aici se impune încă o observație asupra specificului vieții politice românești de după decembrie 1989. Ion Iliescu, un comunist ales președinte al României cu ocazia alegerilor din mai 1990 a avut ideea “genială” de a decredibiliza conceptul de partid politic prin bagatelizarea acestuia. Ideea de pluripartidism a fost subminată în momentul în care Ion Iliescu a decis promovarea unei legislații extrem de permissive în privința condițiilor necesare pentru înființarea partidelor politice.⁷ Ținta acestei tendințe de decredibilizare a fost reprezentată de partidele numite istorice, Partidul Național Liberal și Partidul Național Țărănesc. Preocuparea vechiului regim pentru decredibilizarea partidelor pro-occidentale a fost evidențiată și în perioada celebrei mineriade din 13-15 iunie 1990. Este binecunoscut filmulețul în care un miner declara că “am găsit la penețu droguri, armament, muniție, mașină de scris automată (aici se aude pe fundal cum cineva îi amintește “ortacului” că trebuie să alăture și de mașina de scris în enumerarea sa, mașina de scris fiind în sine un semn clar al opoziției față de regimul pe care tocmai îl lăsasem în urmă), tipărit bani la peneleu (se aude aceeași voce care îi reîmprospătează memoria celui intervievat), este în ziaru’ Adevăru’!”⁸

Erodarea capitalului de încredere oricum nu foarte mare, pe care îl aveau partidele politice a fost un proces mai lent, dar în același timp ireversibil și constant. Într-un sondaj dat publicității de Barometrul informat.ro – INSCOP Research, ediția a VII-a la începutul anului 2026, topul instituțiilor în care au încredere cetățenii români este dominat la fel ca în toți anii de când se realizează astfel de studii, Biserica (63,9, în creștere față de măsurătoarea anterioară, din iulie 2025) și Armata (61,8, în ușoară scădere față de anterioara măsurare). Pe locul trei se situa Poliția (50%). Este deja traditional și simptomatic faptul că românii au foarte mare încredere în instituții de forță (cum sunt Armata și Poliția) sau instituții asupra cărora nu pot avea nci un fel de control (așa cum este Biserica). Topul încrederii este continuat de Președinte (27,9%) și Justiție (25,4%). La fel de elocvent pentru mentalitatea și moravurile civice ale românilor este faptul că doar un sfert dintre cei care au fost măsurați în sondajul citat declară că au încredere în Justiție, care nu este doar una dintre cele trei puteri în stat, cât mai ales un pilon fundamental în funcționarea statului într-un regim democratic. Pe ultimele locuri se află Guvernul (cu un capital de încredere de 18,4%) și Parlamentul (11,9%), ambele instituții în scădere față de măsurarea anterioară.⁹ La fel cum un locuitor dintr-o țară democratică ar fi surprins de prezența Armatei, a Bisericii și a Poliției pe primele trei locuri, ar fi surprins și de plasarea Parlamentului în “coada” clasamentului, asta în condițiile în care, potrivit Constituției, Parlamentul este organul reprezentativ suprem, iar compoziția acesui for depinde exclusiv de votul cetățenilor. O noutate este reprezentată de dispariția în totalitate a partidelor

⁶ Despre votul unic transferabil (VUT), a se vedea Arend Lijphart, *Modele ale democrației. Forme de guvernare și funcționare în treizeci și șase de țări*, Editura Polirom, Iași, 2006, mai ales pp. 143, 146, 148, 153, 154, 155-157, 195, 276.

⁷ Lucian Boia, *op. cit.*, p. 195.

⁸ <https://www.youtube.com/watch?v=GTLq7mL6vhM>, accesat la 21 august 2026.

⁹ <https://www.digi24.ro/stiri/institutiile-in-care-romanii-au-cea-mai-mare-incredere-parlamentul-e-pe-ultimul-loc-unde-se-situeaza-presedintia-sondaj-3606573>, consultat la 21 septembrie 2026.

politice de pe lista instituțiilor în care au încredere cetățenii români. Spre comparație, un studiu sociologic realizat în 2019, pe aceeași temă, releva Armata (64%) ca fiind instituția cu cea mai mare credibilitate, urmată de Biserică (55,2). În studiul realizat de INSCOP Biserica era urmată de instituții și organizații internaționale, respective NATO și Uniunea Europeană. Pe următoarele locuri se aflau Academia Română (45,3%), Președinția (cu 39,9%), Presa (cu 33,7%), Poliția (cu 33,2) și Guvernul (cu 12,6%). Ultimele locuri erau ocupate de Parlament (cu 9,2%) și partidele politice (9%).¹⁰ Credibilitatea partidelor politice, atâta câtă era, s-a redus atât de mult încât acestea nici nu mai prind aceste clasamente ce se realizează în mod constant. Această situație nu pare să fie întâmplătoare. La alegerile prezidențiale din 2024 primul tur s-a încheiat cu victoria unui candidat independent pe care foarte puțini alegători îl cunoșteau, unii dintre ei crezând că se numește George Călinescu și nu Călin Georgescu. O campanie electorală foarte bine organizată pe rețeaua tiktok i-a adus primul loc și un număr de 2120401 voturi (22,94%), pe locul al doilea situându-se Elena Lasconi, care la acea dată era primarul unui municipiu de sub 30000 de locuitori și reprezentanta partidului aflat pe locul patru ca număr de parlamentari. Nici unul dintre reprezentanții celor două mari partide politice ale țării nu s-a calificat în turul doi. După anularea scrutinului din 2024 alegerile prezidențiale au fost reluate în 2025. Primul tur a fost câștigat de George Simion, reprezentantul AUR, partidul cu cel mai mare număr de voturi la alegerile parlamentare care urmaseră turului I al prezidențialelor anulate din 2024, însă pe locul al II-lea s-a clasat din nou un candidat independent, Nicușor Dan, cel care avea să câștige însă turul doi al prezidențialelor reluate. De data aceasta Partidul Național Liberal împreună cu Partidul Social-Democrat și Uniunea Democrată Maghiară din România au susținut împreună un candidat care avea totuși notorietate și, cu toate acestea, Crin Antonescu s-a clasat abia pe locul trei. Toate aceste amănunte reprezintă dovezi ale unui proces continuu de decredibilizare a partidelor, cel puțin a partidelor politice mai vechi.

O altă problemă o reprezintă modificările care intervin extrem de frecvent în materie de organizare și desfășurare a alegerilor. Cele mai multe discuții au loc în legătură cu alegerea primarilor într-un singur tur de scrutin. Până nu demult primarii erau apreciați ca fiind extrem de importanți pentru partidele politice considerându-se că aceștia erau foarte influenți în perioada campaniilor și a alegerilor parlamentare și mai ales a celor prezidențiale. Rezultatele alegerilor parlamentare și prezidențiale din 2024 și ale celor prezidențiale din 2025 au arătat că această influență a cam încetat să existe. Inițial, legislația prevedea alegerea primarilor în două tururi de scrutin după o procedură asemănătoare cele prevăzute pentru alegerea președintelui. La alegerile locale din 2012 primarii au fost aleși într-un singur tur de scrutin ca urmare a modificării legii. Proiectul de lege era semnat de 37 parlamentari PDL, 18 parlamentari PSD, 3 independenți, 2 reprezentanți ai minorităților naționale și un parlamentar PNL,¹¹ ulterior însă parlamentarii PNL și PSD au votat împotriva legii, fapt ce nu a fost suficient pentru a împiedica adoptarea acesteia în noua sa formă. Parlamentarii PDL au invocat în sprijinul modificării legii ideea că un tur de scrutin în loc de două ar reduce sensibil cheltuielile realizate de către autoritățile locale. Corneliu Olar, aflat printre inițiatorii proiectului de modificare a legii, declara “facem acest amendament, prin această inițiativă, aducem un plus la bugetele locale, o economie în bugetul local. Știm cu toți că intenția de vot se reflectă în primul tur de scrutin. Și de aceea cred că trebuie să mergem în primul tur și votul să rămână valabil din primul tur”.¹² Alegerile corecte, libere și competitive sunt cea mai elementară condiție

¹⁰ <https://evz.ro/romanii-sunt-consecventi-au-incredere-tot-in-armata-si-biserica.html>, consultat la data de 21 septembrie 2026.

¹¹ <https://www.cotidianul.ro/scandalul-alegerii-primarilor-intr-un-singur-tur-de-scrutin/>, accesat la data de 22 septembrie 2026.

¹² <https://www.g4media.ro/istoricul-alegerii-primarilor-intr-un-singur-tur-legea-a-fost-modificata-in-2011-de-parlamentarii-pdl-care-in-prezent-sunt-la-pnl-social-democratii-s-au-opus-atunci-dar-acum-nu-mai-vor-revenirea.html>,

pentru existența sau nașterea unei democrații. Democrația are costurile sale iar aceste costuri sunt apreciabile. Lipsa democrației însă, presupune costuri inestimabile iar noi românii ar trebui să știm foarte bine acest lucru. Alegerile reprezintă procedura prin intermediul căreia se legitimează exercitarea puterii politice. De aceea alegerile trebuie să fie organizate astfel încât să reflecte, pe cât de mult posibil, preferințele electoratului, a unei părți cât mai semnificative a acestuia. Ori, în condițiile în care prezența românilor la vot nu este una foarte mare și cu alegerea primarilor într-un singur tur vor fi cazuri în care, pentru a deveni primar un candidat va avea nevoie de un număr destul de mic de voturi. Astfel de situații se vor putea întâlni inclusiv în cazul unor orașe mai mari sau al unor municipii unde preferințele electoratului vor fi destul de bine împărțite între trei sau mai mulți candidați. Democrația era invocată și de parlamentarul PNL Victor Paul Dobre pentru păstrarea scrutinului în două tururi, acesta declarând că "acest proiect de lege, odată adoptat, dacă se va adopta, va însemna încă un pas de îndepărtare de democrație, de valorile democratice. Însuși argumentul pe care distinsul coleg initiator îl aduce aici: să reducem cheltuielile, că asta este motivul pentru care alegem într-un singur tur, mă poate duce la gândul că data viitoare o să stabiliți că nici nu mai alegem primarii, ci îi numește președintele filialei PDL în fiecare județ".¹³ Delegitimarea unui candidat ales într-un singur tur era subliniată și de Victor Paul Dobre care îi atrăgea atenția inițiatorului proiectului de modificare a legii că "a delegitima primarul, a ajunge să alegem un primar în fapt cu 10-12% din voturi nu are nici o legătură cu democrația".¹⁴ Faptul că în momentul dezbaterii propunerii de modificare a legii PNL și PSD s-au opus acestei inițiative este evident. Asta nu înseamnă însă că cele două partide erau "deranjate" de noua reglementare. Aflate mai mereu în alianță, în ultimii ani, cele două mari partide ale României nu au făcut nimic pentru a modifica din nou legea în sensul reintroducerii alegerii primarilor în două tururi de scrutin așa cum ar fi cel mai benefic pentru cetățeni. În realitate, și PSD și PNL beneficiază de pe urma alegerii primarilor într-un singur tur, ele fiind și partidele care au, împreună, covârșitoarea majoritate a primarilor din România.

Alegerile trebuie să fie nu doar organizate la intervale regulate de timp, ci trebuie să fie și corecte. Mulți români au încă dubii privind corectitudinea organizării alegerilor în țara noastră. Au motive să fie sceptici dacă ne gândim la felul în care se desfășurau alegerile în perioada de dinainte de primul război mondial¹⁵ sau la felul în care au ajuns comuniștii la putere în urma alegerilor din 19 noiembrie 1946. Măcar din această perspectivă lucrurile s-au schimbat. Alegerile prezidențiale din 2024 pot fi un exemplu în acest sens. Pe 28 noiembrie 2024 Curtea Constituțională a României dispunea "reverificarea și renumărarea tuturor buletinelor de vot cuprinzând voturile valabil exprimate și cele nule la alegerile pentru funcția de Președinte al României din data de 24 noiembrie 2024"¹⁶ după ce, într-o primă fază, anunțase că alegerile prezidențiale se desfășuraseră în mod corect, cu respectarea prevederilor legale. Renumărarea voturilor a generat un rezultat foarte puțin diferit față de cel inițial, nefiind necesară o sancțiune extrem de severă în privința scrutinului. Diferența între rezultatele celor două numărători poate fi explicată, mai degrabă, prin faptul că, din cauza oboselii au putut interveni greșeli în procesul de numărare a voturilor, decât prin faptul că cineva, la nivelul întregii țări a complotat pentru alegerea unui candidat sau pentru obstrucționarea altuia. De amintit și faptul că, prin hotărârea nr. 29/28.11.2024, Curtea Constituțională a României a decis să respingă "ca tardivă cererea de anulare a alegerilor pentru funcția de Președinte al României din data

accesat la data de 22 septembrie 2026.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Ibidem.

¹⁵ Detalii despre acest subiect să găsim în lucrarea lui Constantin Bacalbașa, *Bucureștii de altădată*, vol. I (1871-1884), Editura Albatros, București, 2007, pp. 175-196.

¹⁶ <https://www.ccr.ro/wp-content/uploads/2024/11/Comunicat-de-presa-28-noiembrie-2024.pdf>, pagina întâi a comunicatului accesat la data de 23 septembrie 2024.

de 24 noiembrie 2024, formulată de către domnul Sebastian-Constantin Popescu”. Interesant este faptul că domnul Sebastian-Constantin Popescu își întemeiease cererea de anulare a primului tur al alegerilor prezidențiale din 24 noiembrie 2024 pe acuzația adusă candidatului independent Călin Georgescu, aceea de a fi încălcat “Legea 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale, a ascuns sursele de finanțare a campaniei electorale, a ascuns sursele de finanțare a campaniei electorale, a înșelat electoratul printr-o campanie masivă în mediul online”.¹⁷ Ulterior, pe 6 decembrie 2024, Curtea Constituțională s-a întrunit, în urma declasificării, în ședința CSAT din 28 noiembrie, a unor documente întocmite de către Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Telecomunicații Speciale și Ministerul Afacerilor Interne. De data aceasta Curtea a decis anularea alegerilor deși motivele au fost similare cu cele formulate de Sebastian-Constantin Popescu însă, de data aceasta nu au mai fost considerate drept “tardive”.

Cu aceeași ocazie însă, a scrutinului prezidențial din 24 noiembrie 2024, Curtea Constituțională a României a decis, prin hotărârea nr. 2 din 5 octombrie 2024, anularea deciziei Biroului Electoral Central care a avut ca obiect înregistrarea candidaturii președintelui partidului SOS, Diana Iovanovici-Șoșoacă, fără a oferi dovezi că respectiva candidată nu ar fi respectat vreuna dintre condițiile impuse de lege pentru a-și putea exercita dreptul de a candida la președinția României.

Ezitățile Curții Constituționale pe astfel de spețe denotă cel puțin o lipsă de experiență în materie de contencios electoral. Spre o astfel de concluzie conduc și observațiile Comisiei de la Veneția, formulate în urma desfășurării alegerilor prezidențiale din România. În privința “dosarului” Georgescu, reprezentanții Comisiei de la Veneția au semnalat faptul că o hotărâre de maximă importanță precum cea privind anularea alegerilor prezidențiale nu poate să fie întemeiată exclusiv pe câteva documente furnizate de serviciile secrete, întrucât o decizie de anulare a votului cetățenilor trebuie să fie una cât se poate de transparentă. Recomandarea Curții de la Veneția este de bun simț. Suntem la aproape doi ani distanță de momentul alegerilor și nu avem un raport detaliat asupra felului în care au fost viciate alegerile prezidențiale din 2024, dacă au fost viciate, precum și în privința eventualelor vinovății ale unor instituții ale statului român. Comisia de la Veneția a iterat necesitatea existenței unei instanțe de apel pentru deciziile în materie de contencios electoral. Anularea deciziei Biroului Electoral Central prin care era înregistrată candidatura Dianei Iovanovici-Șoșoacă a fost dispusă de către Curtea Constituțională, și cum deciziile Curții Constituționale nu pot fi atacate la nici o altă instanță, respectiva candidată nu a avut acces la o cale de atac, ori asemenea stare de fapt nu se regăsește în nici una dintre țările democratice. O lacună elementară în legislația electorală nu a fost sesizată de nimeni timp de aproape patruzeci de ani.

O altă problemă este cea privitoare la comasarea și intercalarea unor scrutinuri electorale. În 2024 coaliția PSD-PNL aflată la guvernare a decis comasarea alegerilor pentru Parlamentul european cu alegerile locale. Locuitorii din Bozânta Mare, județul Maramureș, spre exemplu, au trebuit să “cântărească”, pe de o parte, discursurile candidaților pentru primăria și consiliul local Tăuții-Măgherăuș (de care aparține satul Bozânta Mare) și, pe de altă parte, discursurile candidaților partidelor politice românești pentru un loc în Parlamentul european. Alegerile locale și cele europarlamentare sunt, probabil cele mai diferite scrutinuri, fapt ce nu a împiedicat guvernul să le programeze în aceeași zi în ciuda avertismentelor venite dintr-o parte a societății civile și a unor organizații non-guvernamentale. Încă odată decizia politicianilor le-a fost favorabilă lor și nu cetățenilor.

¹⁷ Hotărârea CCR nr. 29 din 28 noiembrie 2024.

Într-o primă fază coaliția de guvernământ luase în calcul și comasarea alegerilor prezidențiale cu cele parlamentare, mai precis turul întâi al alegerilor prezidențiale urma să fie “cuplat” cu alegerile parlamentare. În cele din urmă s-a decis intercalarea alegerilor parlamentare între cele două tururi ale alegerilor prezidențiale. De această programare a profitat POT (Partidul Oamenilor Tineri) un partid de care nu auzise nimeni până atunci. Președintele acestui partid, în tot timpul campaniei electorale, a susținut că partidul său se bucură de susținerea lui Călin Georgescu, acest lucru nefiind infirmat niciodată, nefiind însă nici confirmat de către Călin Georgescu. Această strategie a făcut ca POT să depășească pragul electoral de 5% și să devină partid parlamentar. De pe listele acestui partid Paul Ciprian Pinteau a ajuns direct în Senatul României, iar Marian Rizea în Camera Deputaților. Paul Ciprian Pinteau este cel despre care presa din județul Sălaj scria că ar fi absolvit doar opt clase deși acesta susținea că era absolvent de liceu cu examenul de bacalaureat promovat și de studii superioare la ... Academic Singles care era, de fapt, un site de matrimoniale.¹⁸ Cel de-al doilea, Marian Rizea, ar fi fost, potrivit unor documente CNSAS, angajat al Securității Municipiului Medias în perioada 1985-1988.¹⁹ Din acest punct de vedere pare că nu s-a schimbat nimic din atmosfera anilor '90 când angajați ai fostei securități erau promovați în funcții publice. De fapt ceva este schimbat. Nu mai vorbește nimeni de tema “dosarelor Securității”.²⁰

Alegerile, pentru a fi o garanție a democrației, trebuie să fie și competitive. Ori în România nu prea sunt. Cel mai mare partid de stânga și cel mai mare partid de dreapta, în loc să își succeadă la putere respectiv în opoziție, și-au petrecut mare parte a ultimilor ani guvernând împreună. La alegerile pentru parlamentul european au participat pe o listă comună în timp ce la alegerile locale au susținut candidați “în fermoar”, evitând să se concureze. În plus, după ce au susținut, fără succes, candidați proprii la alegerile prezidențiale din 2024, la reluarea alegerilor prezidențiale, în 2025, cele două partide au susținut, alături de UDMR, un candidat comun. Și de data aceasta tot fără succes.

În orice democrație parlamentul este titular al funcției legislative precum și al funcției de control. Întrucât parlamentul reprezintă întreaga națiune, lui i-a fost încredințată puterea legislativă deoarece normele adoptate de acesta sunt menite a fi respectate de către toți membrii comunității naționale. Tot în interesul întregii comunități naționale pe care o reprezintă, parlamentul exercită și funcția de control prin intermediul căreia poate urmări activitatea fiecărei instituții publice locale sau centrale. Parlamentul României a descoperit nu cu mult timp în urmă că este și titularul funcției de control însă controlul parlamentar nu are decât o eficiență redusă, atunci când el se realizează. În urmă cu ceva ani, pe vremea când era procuror-șef al DNA, Laura Codruța Koveși a fost invitată pentru a fi audiată de o comisie parlamentară însă a refuzat să dea curs acestei invitații. Evident că nimeni nu poate fi obligat să se prezente la audieri în fața comisiilor parlamentare, însă cel care a refuzat acest lucru nici nu mai poate ocupa funcția de conducere, pentru că obiectul de analiză al comisiei îl reprezintă felul în care funcționează autoritatea, iar despre acest aspect cele mai multe informații le deține conducătorul instituției sau autorității. Să nu mai amintim de comisiile de control al activității Sericiului Român de Informații sau al Serviciului de Informații Externe care nu depășește un nivel formal, lucru afirmat și de Allen Coliban membru în comisia de control al Serviciului Român de Informații.²¹

Într-o țară în care ineficiența în funcționarea instituțiilor publice este o regulă și unde lipsa de transparență este o deprindere fundamentală comisiile parlamentare de control ar trebui să fie

¹⁸ <https://www.b1tv.ro/politica/cine-e-senatorul-pot-paul-ciprian-pinteau-condamnat-penal-si-a-scris-in-cv-ca-urmeaza-cursurile-unui-site-de-matrimoniale-el-ar-avea-doar-8-clase-video-1571999.html>, accesat la 24 septembrie 2026.

¹⁹ <https://www.cotidianul.ro/fost-securist-pus-pe-lista-de-pot/>, accesat la data de 24 septembrie 2026.

²⁰ Daniel Barbu, *Republica absentă. Politică și societate în România postcomunistă*, Editura Nemira, București, 1999, pp. 227-229.

²¹ <https://psnews.ro/allen-coliban-romania-control-parlamentar-servicii-informatii/>, accesat la data de 24 septembrie 2026.

permanent în activitate. Însă acest lucru nu se întâmplă. Motivul principal este lipsa de credibilitate și prestigiul extrem de scăzut al acestei instituții. Parlamentul este instituția fundamentală în democrație tocmai atunci când reprezintă efectiv națiunea, adică atunci când legiferează în interesul cetățenilor și când se asigură, prin intermediul controlului parlamentar, că toate instituțiile centrale și locale funcționează exclusiv în interesul cetățeanului. Ori nici unul dintre aceste lucruri nu este valabil pentru Parlamentul României. Acesta este unul dintre motivele pentru care Parlamentul României se bucură de un nivel de încredere foarte scăzut în rândul românilor.

Potrivit Constituției, puterea legislativă este exercitată de către parlament însă, în mod excepțional ea poate fi exercitată de către guvern prin ordonanțe simple sau de urgență și prin asumarea răspunderii. Însă în ultimii ani excepția s-a transformat în regulă și guvernele emit ordonanțe pe bandă rulantă, fără a fi vreo urgență evidentă și cu toate că guvernele din ultimul timp s-au bazat pe majorități confortabile. Aproape toată lumea, de la politicieni la realizatorii de emisiuni TV și cetățeni, deplânge faptul că guvernul devenit interimar în urmă cu aproape cinci luni nu poate funcționa eficient pentru că nu mai poate adopta ordonanțe. În realitate, în condiții normale, adică fără urgențe deosebite, un guvern nici nu are nevoie de ordonanțe, fiindu-i suficiente hotărârile, care sunt instrumentul specific executivului. Mai ales că atunci când în parlament ar fi prezentate legi importante pentru țară, senatorii și deputații ar vota exclusiv conform interesului cetățenilor pe care îi reprezintă. Sau cel puțin așa ar trebui să stea lucrurile. Pentru că, de fapt, de fiecare dată, senatorii și deputații votează conform “disciplinei de partid”, adică așa cum se trasează indicațiile, fără a se ține seama de interdicția constituțională privind votul imperativ.

O altă regulă specifică democrațiilor este responsabilitatea guvernului în fața parlamentului. Guvernul investit de către parlament poate fi demis tot de acesta prin adoptarea unei moțiuni de cenzură. Aceasta poate fi inițiată fie cu ocazia asumării răspunderii de către guvern în fața parlamentului asupra unui program, a unei declarații de politică generală sau a unui proiect de lege²², sau în orice alt moment în care o astfel de procedură este inițiată de cel puțin o pătrime din numărul total al deputaților și senatorilor dacă o asemenea moțiune este votată de majoritatea deputaților și senatorilor.²³ După adoptarea moțiunii de cenzură guvernul demis rămâne în funcție ca guvern interimar până la investirea unui nou executiv, având însă puteri limitate, una dintre aceste limite fiind reprezentată, așa cum deja am precizat, de cea privind interdicția de a adopta ordonanțe, atât simple cât și de urgență.

La 5 mai 2026 Parlamentul României adopta o moțiune de cenzură inițiată de parlamentarii PSD și AUR după ce, cu doar câteva zile înainte PSD hotărâse să-și retragă miniștrii din guvernul Bolojan. Moțiunea de cenzură a fost intitulată, în mod pompos-populist “Stop “Planului Bolojan” de distrugere a economiei, de sărăcire a populației și de vânzare frauduloasă a averii statului”. Adică reprezentanții PSD în guvernul României au avut nevoie de aproape un an de zile să-și dea seama că primul-ministru Bolojan are un plan prin care urmărește sărăcirea populației, devalorizarea economiei și risipirea averii statului, care până la venirea lui Ilie Bolojan în fruntea guvernului fusese gestionată extrem de eficient. După demiterea guvernului Bolojan, majoritatea constituită în jurul PSD și AUR nu a putut fi refăcută și pentru investirea unui nou guvern. În toată această vreme liderul PSD, Sorin Grindeanu îl acuza pe Ilie Bolojan de faptul că se “agață de scaun”, cerându-le celor de la PNL și USR să își dea demisia din guvern, așa cum făcuseră reprezentanții PSD. Ori Ilie Bolojan a rămas în fruntea guvernului ca premier interimar în virtutea legii, pentru că nici o țară nu poate funcționa fără guvern sau președinte (ori monarh, după caz) iar dacă PNL și USR și-ar fi retras miniștrii și secretarii de stat din guvern, UDMR ar fi fost în imposibilitate efectivă de a asigura funcționarea guvernului,

²² Articolul 114, alineatul 2 din Constituția României.

²³ Articolul 113, alineatele 1 și 2 din Constituție.

neavând suficienți membri pentru a ocupa toate funcțiile care s-ar fi vacantat prin demisiile celor de la PNL și USR. Populismul nu ține însă cont de realitate sau de legi. Însă tocmai din cauza acestui tip de “responsabilitate” a politicienilor ajung să strângă capital electoral indivizi precum Călin Georgescu sau partide precum POT. Extremismul este periculos, dar la fel de periculos este și populismul “ponderat”.

În momentul scrierii acestui articol, Siegfried Mureșan se pregătește să meargă în parlament pentru a primi votul de încredere. Și probabil că nu va primi suficiente voturi în acest sens. Potrivit speculațiilor sunt mari șanse ca următoarea propunere să fie Sorin Grindeanu. Sorin Grindeanu este cunoscut, sau era cunoscut (este de notorietate că memoria românilor este de foarte scurtă durată), pentru un moment unic în istoria democrațiilor occidentale. În 2017 coaliția de guvernare formată de PSD, ALDE, UDMR și reprezentanții minorităților naționale au depus o moțiune de cenzură împotriva guvernului coaliției PSD, ALDE, UDMR și minorități. Liviu Dragnea, președinte PSD la vremea respectivă, neputând ocupa el funcția de prim-ministru a considerat ca Sorin Grindeanu este persoana potrivită în acele circumstanțe. Numai că la un moment dat Grindeanu a stârnit nemulțumirea lui Dragnea. A urmat o scurtă “evaluare” a activității membrilor guvernului, performanțele acestuia fiind apreciate ca “nesatisfăcătoare”. Aproape toți membrii guvernului și-au dat demisia. De fapt în guvern mai rămăseseră doar premierul Sorin Grindeanu, ministrul Comunicațiilor Augustin Jianu și Victor Ponta care era secretar general al guvernului. Refuzul lui Sorin Grindeanu de a-și depune mandatul i-a determinat pe cei din coaliția de guvernare să apeleze la soluția moțiunii de cenzură. În textul moțiunii de cenzură Sorin Grindeanu era acuzat de faptul că exercita “suveranitatea națională în numele unui grup ocult și ilegal”.²⁴ O astfel de acuzație la adresa premierului care este și vicepreședinte al Consiliului Suprem de Apărare a Țării este extrem de gravă, chiar dacă este formulată într-un document politic așa cum este moțiunea de cenzură. Adoptarea unei moțiuni de cenzură împotriva propriului guvern decredibilizează o asemenea procedură constituțională. Adoptarea unei moțiuni pentru demiterea unui premier care urmărește sărăcirea populației, distrugerea economiei și risipirea “averii” statului, dar “lăsându-l” în fruntea guvernului să-și pună în aplicare “planul” pentru încă vreo jumătate de an duce în derizoriu mecanisme care sunt menite să creeze și să consolideze un cadru democratic. Însă este nevoie și de oameni politici de calitate. Dar România duce lipsă, cu puține excepții, de oameni politici competenți, pricepuți, onești.

CONCLUZIE

La toate acestea se adaugă pericolul reprezentat de o comunitate ai cărei membrii au o educație politică foarte superficială. Românii, sau cel puțin mulți dintre ei, trăiesc în continuare cu senzația că democrația poate funcționa și fără o reală concurență între partide politice în permanentă competiție pentru electorat, fără o implicare constantă și angajată a cetățenilor și fără instituții eficiente și credibile. Românii preferă încă genul de lider atotputernic, de “tătuc”, un fel de Dumnezeu pe pământ. E plină România de astfel de “tătuci”. Din fericire, în miniatură. În lumea democratică nu mai visează nimeni la un lider providențial. Moda aceasta a încetat în secolul al XIX-lea când democrația nu era privită ca o opțiune prea inspirată.²⁵ Astăzi însă este evident că democrația reprezentativă este opțiunea care presupune cele mai mici riscuri și derapaje. Însă acest lucru nu se poate realiza în mod eficient decât prin implicarea cetățenilor și a societății civile și

²⁴<https://s.iw.ro/gateway/g/ZmlsZVNvdXJjZT1odHRwJTBNBjJGJTJG/c3RvcnFnZTA3dHJhbnNjb2Rlci5yY3MtcmRzLnJvJTJGc3RvcnFnZSUyRjIwMTcl/MkYwNiUyRjE4JTJGNzg4OTMzXzc4ODkz/M19Nb3RpdW5lLWRILWNlbnplcmEtMTgtMS5wZGYmaGFzaDI1mZTUxZjBkYzBIYmJlA4Y2E4NjQzYWQyZmMyMmFjYmUxYg==.pdf>, consultat la data de 24 septembrie 2026.

²⁵ David Graeber, David Wengrow, *Zorii tuturor lucrurilor. O nouă istorie a omenirii*, Editura Polirom, Iași, 2022. P. 25.

printr-un comportament electoral responsabil. Mulți români votează încă fără a ști nimic despre cei cărora le încredințează votul. Ori acest comportament devine cu atât mai periculos cu cât posibilitățile de manipulare și dezinformare sunt mai numeroase iar interesul alegătorilor pentru informarea corectă este tot mai scăzut.²⁶

²⁶ În legătură cu acest subiect a se vedea cartea lui Neil Postman, *Distracția care ne omoară. Discursul public în epoca televizorului*, Editura Anacronic, 2016.

REFERINȚE

- Bacalbașa, Constantin, *Bucureștii de altădată, vol. I (1871-1884)*, Editura Albatros, București, 2007,
Barbu, Daniel, *Republica absentă. Politică și societate în România postcomunistă*, Editura Nemira, București, 1999,
Boia, Lucian, *Strania istorie a comunismului românesc (și nefericitele ei consecințe)*, Editura Humanitas, București, 2016,
Galor, Oded, *Călătoria civilizației umane. Cum poate specia noastră supraviețui și prospera*, Editura Litera, București, 2022,
Graeber, David, Wengrow, David, *Zorii tuturor lucrurilor. O nouă istorie a omenirii*, Editura Polirom, Iași, 2022,
Lijphart, Arend, *Modele ale democrației. Forme de guvernare și funcționare în treizeci și șase de țări*, Editura Polirom, Iași, 2006,
Maiorescu, Titu, *Critice, vol. I*, Editura Minerva, București, 2008,
Morlino, Leonardo, *Democrație și democratizări*, Editura Institutul European, Iași 2015.